

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtak in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za drugo izvenavstrijsko 6 K. Kdor hoče sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravišтво „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušlja do odpovedi. — Udje „Kapl.“ „Kokovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroska cesta šte. 5, — Rokopisi se ne vračajo. — Upravišтво: Koroska cesta šte. 5, vsprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petitvrste za enkrat 15 vin, za dvakrat 25 vin, za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede jutraj. — Ne zaprite reklamacije so poštno proste.

Kmetje, pozor!

1. Glavna posojilnica je liberalna posojilnica v Ljubljani, članica liberalne Zveze, ni, kakor bi človek po imenu sodil, Bog ve kako velik zavod, temveč posojilnica srednje vrste. Naša Zadrúžna Zveza v Ljubljani, in njene članice, ki so v rokah krščanskih mož, nimajo s to liberalno posojilnico nebene zveze.

2. V interesu slovenskih organizacij je, da se brezvestnemu hujskanju „Štajerca“ naredi konec in krivce izroči sodišču. Prosimo vse somišljenike, da takoj naznanijo vse osebe, ki hujskajo proti slov. posojilnicam, navedejo besede, katere so govorile in priče, Zadrúžni Zvezi v Mariboru, da ista celo zadevo izroči sodišču.

Štajerc in slovenske posojilnice.

V zahvalo za to, da redi slovensko kmečko ljudstvo neštevilno nemških in posilnemških trgovcev in obrtnikov, v zahvalo za to, da so mnogi od teh obogateli od slovenskega denarja, so začeli ti ljudje po svojem trobilu „Štajerc“ najostudnejši boj zoper slovenske posojilnice. Nesramnost teh ljudi je tem večja, ker namehoma lažejo: „Štajerčevi“ krušni očetje dobro vedo, da Zadrúžna zveza v Ljubljani ni nič udeležena pri Glavni posojilnici in nemški Centralkasi v Celovcu, dobro vedo, da tudi njene članice na Sp. Štajerskem nimajo z Glavno posojilnico in nemško Centralkaso v Celovcu nobene zveze, dobro pa tudi vedo, da noben vlagatelj ne bo ničesar izgubil, mogoče še tudi člani ne bodo veliko plačevali, ako se izvede sanačna akcija. Zlobnost teh ljudi, ki se skrivajo za listom „Štajerc“, katerega vsled porotniških razmer ni mogoče tožiti, izkorišča žalosten slučaj Glavne posojilnice in slika propad vseh posojilnic, ne da bi se za to navedla dejstva. Mijavno pozivamo urednika „Štajerca“, oziroma sotrudnike, naj na javnem shodu ali pa pred dvema zanesljivima pričama dobesedno izjavijo to, kar pišejo v „Štajercu“. Uverjeni naj bodo, da se bo takoj od vseh posojilnic, o kojih lažejo, vložila proti njim tožba in jim je več mesecev presto stanovanje na državne stroške zagotovljeno. „Štajerčev“ urednik to dobro ve, zato svari v zadnji številki svoje pristaše z besedami: „nikar se ne razgovarjajte s prvaki o posojilnicah“, to se pravi: o tem, kar se piše v „Štajercu“ o posojilnicah, se ne razgovarjajte, ker lahko pridete v luknjo. Z ozirom na ta poziv pa pozivamo mi svoje somišljenike, da naznanijo vsakega človeka, kateri bi izpodkopaval ugled našim posojilnicam, Zadrúžni zvezi v Mariboru, navedejo besede, katere je govoril in priče, da moremo celo zadevo izročiti sodišču. Na Koroskem je mnogo nemškutarjev jedlo ričet radi obrekovanja slovenskih posojilnic, tudi na Štajerskem bomo za to poskrbeli. Kaj pa je vzrok te gonje „Štajerca“? Ne slabo stanje slovenskih posojilnic, temveč popolnoma zavoženo nemško gospodarstvo. Kdor zasleduje javno življenje, ve, da liberalci in nemškutarji zaženejo velik vris, kadar se bliža kak polom ali pa hočejo davkoplačevalce z novimi dokladi in plačili obremeniti. Ker so nemška mesta v obupnem gospodarskem stanju, ker so nemške kase popolnoma prazne, zato hočejo z lažnjivimi poročili odvrtiti pozornost od nemškega gospodarstva. Vsak trezno misleč človek vendar ve, da se ne sme posameznega slučaja posplošiti. Krivično bi bilo, ako bi se pisalo, ker je nemški župan Mraulagg poneveril pri nemški kasi v St. Lenartu mnogo tisočakov, in so trpeli škodo celo vlagatelji, da vsi nemški župani tako delajo in so nemške kase nevarne za vlagatelje. Krivično bi bilo, če bi pisali, ker je nemški podžupan Kaiser v Ptujju ogoljufal mnogo ljudi in pobegnil v Ameriko, da bodo vsi nemški meščani in trgovci enako storili. „Štajerc“ seveda, katerega je rodila nepoštenost, je edini zmogel tega, da eden slučaj, pri katerem pa ne bodo prizadeji vlagatelji, kakor so bili pri nemški kasi v St. Lenartu, izrablja in hujska proti vsem posojilnicam. Iz cele njegove pisave je razvidno, da hoče le ljudstvo privedi do tega, da dvigne hranilne vloge v slovenskih posojilnicah in nese v nemške kase, da si nemško gospodarstvo pridobi zopet sredstev za nadaljni boj proti Slovincem in za doseg njih cilja: izrinuti slovenske kmete iz lastne zemlje, napraviti iz samostojnih slovenskih gospodarjev hlapce, dninarje in viničarje. Uspehi nemškega dela se najbolj kažejo v mariborski okolici, kjer ni več kmetov in samostojnih posestnikov, ampak sami viničarji. Slične razmere so pri Gornji in Spod. Sv. Kungoti kot sad nemškega dela.

Vsled paravnost divje gonje štajercijancev smo bili prisiljeni, pojasniti odkrito našemu ljudstvu položaj. Vse one pa, ki imajo hranilne vloge v slovenskih posojilnicah, opozarjamo na sledeče:

1. Vlagatelj ne more pri posojilnici ničesar izgubiti, v nevarnosti so le člani, kateri jamčijo s celim svojim premoženjem. Še celo pri liberalni Glavni posojilnici, pri kateri so uganjali liberalni meščani spekulacije in je nastal velik primanjkljaj, ne bodo vlagatelji nič izgubili.

2. Če bi imel „Štajerc“ namen, obvarovati ljudstvo izgube, bi pozival vse posojiljemalec pri posojilnicah, da naj vrnejo vsa posojila in odstopijo. Storit bi moral to tem bolj, ker je pri slovenskih posojilnicah skoraj ena četrtina posojiljemalec Nemcev in nemškutarjev. „Štajerčevi“ uredniki so prepričani, da slovenske posojilnice dobro poslujejo, da ni nobene nevarnosti, hujskajo pa le radi tega, da bi dvigali vlagatelji svoj, v slovenskih posojilnicah naložen denar in ga nosili v nemške kase.

3. „Štajerc“ je glasilo nemškutarjskih trgovcev, obrtnikov in gostilničarjev v mestih in trgih, torej slojev, ki so veliki politični in gospodarski nasprotniki kmečkega stanu. Ravno ti sloji so kmetom očitali radi visoke cene živine oderuštvo, ravno ti sloji so delali za uvoz argentinskega mesa, da bi s tem oškodovali kmete. Neverjetno je pač, da bi te ljudi naenkrat prešinila ljubezen do kmetov, temveč iz sovraštva do kmetov, iz želje, uničiti slovenske zavode, so začeli boj.

4. Kdor zasleduje gibanje štajercijancev, mora priznati, da bi „Štajerc“ niti besede ne črnil, ako bi le desetina tega, kar piše, bila resnična. Če bi res slovenske posojilnice slabo gospodarile, bi bilo to le korist „Štajerčevi“ stranke in bi „Štajerc“ silno čakal, kedaj bi nastal kak polom, ker bi neuspehi slovenske gospodarske organizacije pridobili „Štajerčevi“ stranki mnogo pristašev.

Toliko v pojasnilo našim pristašom. Trgovci in obrtniki pa, ki vzdržujejo „Štajerca“, pozivamo v njihovem interesu, da naredijo konec hujskarijam „Štajerca“. Če teh hujskarij ne bo kmalu konec, bo pa prej konec naše potrpežljivosti!

Politični ogled.

— Državni zbor odgođen. Slovanska Enota je storila v svoji seji dne 23. t. m. sklep, da noče dopustiti, da bi se začasni proračun rešil do 31. t. m. In res so že kar prihodnji dan začeli člani Slovanske Enote v proračunskem odseku z obstrukcijo, ki so jo nadaljevali tudi v ponedeljkovi seji. Čehi so izjavili, da opustijo obstrukcijo le, ako se izvede preosnova ministrstva in odprava Slovanom sovražnega vladne-

PODLISTEK.

Ob slovesu.

Črtica, Spisal Staregorski.

(Dalje.)

„Jaz ti pravim, da boš Zefiko dobil. Le pogum in hajd po šopek. Jaz grem s teboj, da te ne bo strah.“ In prijel ga je za roko in ga vlekel seboj, Pavle se mu je pa ustavljal.

„Ali Fran...“

„Z menoj moraš. Saj nisi baba, da bi se bal. Pojdi in zapojva katero. Akoravno nisem novinec, pa star vojak zna tudi peti. Jujuhu-uhuj.“

„Izbrani smo junaki mi, najboljša vaška kri, pogumni smo vojaki mi, nikjer enakih ni!“

Po tih noči se je razlegal dvospjev, katerega sta pela novinec in star vojak. Tako sta prišla do gostilne, kjer so pili odhodnico. Ker sta bila Pavle in Fran med fanti res priljubljena, ju je takoj vse klicalo pit. In zopet je zadonela pesem. A tu se ni pelo divje, ampak lepo ubrano, kakor se spodobi slovenskemu mladeniču-novincu. Peli so in pili, da potope žalostne misli na ločitev. Ko se je Pavle v družbi nekoli razvedril, mu je šepnil Fran:

„Čas je, da greva, Zefika šteje morebiti v svoji sobici solzice in moči šopek, dočim se trdosrčni ljubimec tukaj zabava.“

„Pa pojdiva!“ de Pavle.

„Tako je prav, le pogum! Hej tovariši, kri junaška...“ je zapel in takoj se jih je še več oglasilo. Med petjem sta se zmuznila od družbe. Zunaj ju nekdo ustavi.

„Kam pa že sedaj?“

„Prideva še, le pojdi noter, pa molči. Greva k ljubici v vas!“

Iz gostilne se je slišala pesem.

„Jaz se vrnem. Menda ne boš mevža, da bi ne šel pod okno: hudi bom na te, če boš še dalj časa mučil dekle, ki te ljubi. Jutri zgodaj pridem k tebi.“

Na svidenje in dobre opravi!“

Ločila sta se.

V lepi dekliški sobici je še vedno slonela ob svojih cvetlicah deklica. Zraven nje je ležal že pripravljen šopek, lep šopek, saj ga je zvila ljubeča roka. A njega, kateremu je bil povit, od nikoder ni.

„Užaljen je in ne bo ga več“, je vzdihnila devojka. „Zakaj sem se mu tedaj odrekla? Kriva je moja trma, ker mi je laskalo, da me je tako ponižno prosil, naj ga ljubim. Oh, Pavle...“

Tam na jasnem nebu, kjer je migljalo toliko svetlih milijonov, daleč tam pri severo-vzhodni strani, se je utrnila bleščeča zvezda in popisala velik ogenj krog ter izginila v neskončnem svetu. Zvezda se je utrnila... V tistem hipu se je utrnila tudi solza v očesu mlade dekleta ter tekla počasi po bledem licu in kanila na šopek. Pozno je že... zelo pozno...

Na vasi so ukali fantje, in petje se je slišalo. Solza za solzo je padala na šopek, a Pavleta ni.

Legla je v posteljo, pa zaspati ni mogla. Ali ni nekdo potrkal in poklical njeno ime... Poslušala. Vse tiho. Vendar, čuj...

„Zefika, ali spiš?“

„On je,“ vzklikne nalahno in odpre okno. „Pavle, vendar si prišel!“ tako nežno je izrekla te besede.

„Zefika!“ vzdihne Pavel in jo prime za roko. „Jutri moram od tod in prišel sem se posloviti.“

Dekle je težko sople.

„Zefika, povej mi, ali me res ne moreš ljubiti?“

„Pavle?“ vzklikne dekle. In v tem vzdihu je bilo vse, bilo je več, kakor bi zamogle povedati besede.

„Torej me ljubiš, kako srečnega se čutim.“

„Oprosti, Pavle, da sem bila takšna. Saj sem te ljubila že tedaj.“

Mnogo sta govorila. Zidala si gradove bodočnosti, lepe, bliščeče. Veselila sta se, da sta se našli njuni srci. Kratko veselje sicer, ker ura ločitve je ena izmed najbridkejših na svetu. Kdo bi jima zametil, da sta sedaj govorila dolgo... dolgo... Saj se ne bodeta videla tako hitro. Zefika je pripela na klobuk šopek, na katerem so se lesketale v svitu zvezd solze, on jo je poljubil na belo lice. Kreprok sta si stisnila roke, objubila si zvestobo in se ločila — — —

Zgodaj v jutro potrka Fran na vrata Pavleta. „Pavle, vstani“, zakliče Fran.

„Ali si ti, Fran?“

„Da, odpri mi!“

Fran je vstopil in Pavle mu je veselo smehljaje stisnil roko.

„No, vidiš, ali ti nisem prav pravil. Sedaj pa imaš najlepši šopek od najlepšega dekleta.“

„Da,“ vzdihne Pavle. „Ali to kratko veselje;“

ga postopanja. Ker pa ministrski predsednik neče nič slišati o tem, je raje s cesarskim dovoljenjem odgodil v ponedeljek državni zbor. Odgoditvi utegne v najkrajšem času slediti razpust državnega zбора. Volitve se bodo vršile najbrž v jeseni.

Vojna nevarnost med Rusijo in Kitajsko. Skoro gotovo vzbruhne med tema dvema državama v doglednem času vojna. Angleški listi poročajo, da so ruske čete kitajsko mejo že prekoračile in da je neka ruska četa ustavila neko kitajsko karavano. Razburjenje je na Kitajskem veliko. Tamošnji Evropejci se že boje, da jih začne Kitajci moriti. Zato se Rusi tudi v velikem številu izseljujejo iz Mandžurije. V Charbinu so Kitajci zopet streljali na ruske obmejne straže. Mobilizirani kitajski polki korakajo proti severu. Na mandžurski železnici so začeli že prevažati rusko vojaštvo.

Na Portugalskem imajo zopet vojaško zaroto. Voditelj zarote je dala vlada že zapreti, vendar se ji najbrže ne bo posrečilo popolnoma vdušiti gibanje, ki je naperjeno proti sedanji vladi. Vjeti voditelji zarote so sami priznali, da so nameravali strmoglaviti republiko in zopet uvesti monarhijo.

Vstaja v Mehiki. Vesti iz Newsa poročajo, da zmagujejo v mehiških bojih vstaši. Antour so vzeli vstaji po 24urnem obstreljevanju. Branilo ga je 600 vladnih vojakov, ki so bili dobro preskrbljeni s strelivom. Iz Predisio, države Teksas, poročajo, da so nekoliko za tem, ko so ameriške čete zabranile mehiškim vladnim četam preko meje dovesti strelivo oblegancem v Ojiaigi, priletele med ameriške vojske kroglice iz pušk. Ameriška vlada zahteva zaradi tega slučaja pojasnil od mehiške.

Razne novice.

Osebnost. Vojaški kurat častiti gospod Ernst Terstenjak je prestavljen iz Gradca v Trst k garnizijski bolnici.

Občni zbor S. K. S. Z. ne bo dne 30. marca, temveč je preložen na četrtek dne 6. aprila, in sicer se bo vršil popoldne ob 3. uri v uredništvu „Slov. Gospodarja.“

Lokalni komisar za agrarne operacije gospod Sima-Gall v Celju se je z 10. t. m. preselil v Maribor. Pisarna se nahaja v Viktringhofovi ulici 17.

Odlikovanje. Dne 26. t. m. je dobil načelnik šotanskega okrajnega zastopa, g. pl. Adamovič odlok, da je imenovan za komornika nadvojvode Ludvika Viktorja, edino še živega brata našega cesarja. Ko se je raznesla ta vest, polastila se je vseh velika žalost, da agube tako plemenitega in za okr. zastop tako zaslužnega moža. Naši K. Z. je bil g. pl. Adamovič vedno velika opora. — Častitamo iskreno k visokemu odlikovanju, čeprav nas težka izguba boli.

Zaroka. Josip Bahovec, trgovec in posestnik v Ljubljani, se je zaročil z gđc. Pepino Petan istotam.

Smrtna kosa. Umrli je v Ljubljani po dolgi in mučni bolezni gospod Fran S. Sustersič, župnik pri Sv. Jožetu v Jolietu države Illinois Zedinjenih držav severne Amerike v starosti 47 let. Bil je neumoren naroden delavec in voditelj ameriških Slovencev. Bog mu bodi plačnik za njegova dela.

Počitnice na srednjih šolah. Naučni minister je odredil, da imajo letošnje počitnice na srednjih šolah in učiteljskih trajati zopet, kakor do leta 1907, od 16. julija do 15. septembra. Da pa se dobi dovolj časa za razne izpite na teh šolah, se pouk zadnjih 10 dni pred začetkom glavnih počitnic ne bo več vršil, in se bo že prvi ali drugi dan, ki bo pouka prost, vršila sklepna služba božja in se bodo razdelila spričevala. Dijaki boko imeli torej okroglo 10 tednov počitnic. Velikonočne in binkošne počitnice ostanejo nespremenjene. Na ljudskih in meščanskih šolah v krajih, kjer se nahaja kaka srednja šola, se bodo vršile glavne počitnice ob istem času, kakor na dotičnem višjem zavodu. Naučni minister pa namerava za šol-

sko leto 1911 in 1912 odrediti še sledeče: 1. Na onih zavodih, kjer trajajo po sedaj veljavnih predpisih tožnične počitnice od 24. decembra do 1. januarja, ostane splošno tudi 2. januar pouka prost. 2. Prvi tečaj se konča na onih zavodih, kjer se začne šolsko leto 16. septembra, torej pri nas, zadnjo soboto pred 16. februarjem; drugi tečaj se začne prihodnjo nedeljo, vendar ostane ponedeljek še pouka prost.

Komislijska nakupovanja plemenskih kobil spomladi 1911. Dne 8. aprila 1911, ob 8. uri dopoldne, se bode v Ljutomeru, in dne 10. aprila, ob 8. uri dopoldne v Brežicah nakupilo 15 plemenskih kobil v starosti 4 do 8 let. Nakupljene kobile se prodajalcem prepuste pod gotovimi pogoji. Vpoštevale se bodo le kobile, rojene po žrebčarskih žrebcih angleške polkrvnosti, vshodnega ali lipičkega plemena. Dom posestnika kobil ne sme biti nad 15 km od Brežic, Bučevce ali Ljutomera oddaljen.

Tegetthoffova ustanova. C. in kr. poveljstvo 3. voja razpisuje natečaj Tegetthoffove ustanove za invalide. Pravico do te ustanove imajo samo invalidi, kateri so služili v enem ali drugem ozemlju poveljstev dopolnilnih okrajev štev. 27 in 47 popolnoma se pešpolku ali lovskemu bataljonu, ki so bili vsled ranjenja pred sovražnikom pohabljeni in pri zdravstvenem pregledu razredovani kot „državljeni nezmožni pridobiti si kaj.“ Prednost imajo oni, ki so se pod poveljstvom umrlega podmaršala Karola pl. Tegetthoffa udeležili okupacije Bosne. Dotične kolke prošnje, koje je nasloviti na c. in kr. poveljstvo 3. voja, je brezpogojno do dne 8. aprila 1911 vložiti pri mariborskem okrajnem glavarstvu. Pri podelitvi se ne bode oziralo na prošnje, ki doidejo po tem roku in tudi ne na prošnje doslužnikov, kateri so bili pri superarbitraciji razredovani kot „državljeni zmožni pridobiti si kaj.“

S prošnjami za gostilniške koncesije preplavljajo volilci poslance S. K. Z. Da bodo volilci na jasnem, treba sledeče povedati. Soglasno z načeli S. K. Z. morejo in smejo naši poslanci take prošnje le v izrednih slučajih, na primer ako se komu godi očitna krivica, ako politične oblasti očitno pristransko postopajo, ako se v resnici gre za obstanek celih družin itd., prošnje za žganjetoče pa bi sploh nikdo ne smel podpirati, ker vendar S. K. Z. ne bo pomagala razširjati strup, katerega vedno in povsod pobija. Posebno težavno, skoro nemogoče, je vspeh doseči, ako je prošnja v prvi inštanci že odbita ali pa celo občina nasprotuje. S takimi intervencijami se zelo otežuje stališče poslancev S. K. Z. Prosimo zaupnike, da naj to stališče S. K. Z. vedno imajo pred očmi.

Olajšave za pisma vojakov. Kakor čujemo, bodo pisma, katera pišejo vojaki svojem, znancem ali prijateljem, odslej poštne prosta. Te poštne olajšave bodo deležni vojaki do narednika. Enako bodo ostale poštne pošiljave do 5 kg poštne proste za vse one, ki nosijo vojaško suknjo. Domobranski polki so baje že dobili tozadevni odlok.

Južna železnica bo imela v letošnji bilanci zopet tri milijone pomanjkljaja. Posledica bo bržkone zopet podraženje voznih listkov, kar pače seveda na ljudstvo.

Izboljšanje prometnih razmer na rogaški lokalni železnici. Rogaška lokalna železnica je sklenila vpeljati od 1. junija do 31. avgusta še tretji par vlakov; ta bo vozil od 14. do 31. maja in od 1. do 10. septembra tudi še po nedeljah in praznikih ter ob sredah.

Zmaga S. L. S. na Kranjskem. Pri dopolnilnih deželnozborskih volitvah v dolenskih občinah je sijajno zmagala S. L. S. s kandidatom Vehovcem, ki je dobil 4873 glasov. Liberalci si niso upali postaviti kandidata, ampak so se obesili za frak odpadlemu Mandelju, ki je dobil 1136 glasov, socialist pa 140.

Neposredni davki na Štajerskem postanejo tekom II. četrtletja 1911 dotekli oziroma plačni v naslednjih obdobjih: 1. Zemljiški, hišno-razredni in hišno-najemninski davek od najemnine onih poslopij, ki

so prosta hišno-najemninskega davka, in sicer: 4. mesečni obrok dne 30. aprila 1911. 5. mesečni obrok dne 31. maja 1911. 6. mesečni obrok dne 30. junija 1911. II. Občna pridobitina in pridobitina podjetb, podvrženih javnemu dajanju računov: 2. četrtletni obrok dne 1. aprila 1911. III. Rentnina in osebna dohodnina, v kolikor se ti davki ne pobirajo na račun državne blagajnice potom odbitka po osebah, oziroma blagajnicah, ki izplačujejo davku podvržene prejemke in sicer 1. pololetni obrok dne 1. junija 1911.

Letošnji nabori se bodo vršili po naslednjem redu: v Mariboru 15. in 16. maja, v Slov. Bistrici 17., 18. in 19. maja; v St. Lenartu v Slov. gor. 22. in 23. maja; v Pesnici 26., 27., 29. in 30. maja; v Račah 31. maja, 1. in 2. junija; v Radgoni 16. in 17. junija; v Celju (mesto) 1. junija; v Celju (okolica) 8., 9., 10. in 11. maja; v Smarju 12. in 13. maja; v Laškem 29., 30. in 31. maja; na Vranskem 2. in 3. junija; v Mozirju 6., 7. in 8. junija; v Konjicah 4., 5. in 6. maja; v Gor. Radgoni 19. in 20. aprila; v Ljutomeru 21. in 22. aprila; v Ptuj (mesto) 13. maja; v Ptuj (okolica) 26., 27., 28. in 29. aprila; 1. in 2. maja v Ormožu 24. in 25. aprila; v Rogatecu 15. in 16. maja; v Brežicah 18., 19. in 20. maja; v Kozjem 22., 23. in 24. maja; v Šoštanju 9. in 10. junija; v Slovenjem Gradcu 12., 13. in 14. junija in v Marenbergu 16., 17. in 19. junija.

Nemške ljudske šole na Slovenskem Štajerskem. Po šematizmu, ki ga je nedavno o štajerskem ljudskem šolstvu izdal „Steier. Lehrerbund“, je na Slov. Spodnjem Štajerskem 332 ljudskih šol. Imed teh je mimo mestnih ljudskih šol v Mariboru, Ptuj in Celju še 27 „nemških“. Od teh vzdržuje dežela 23, nemški „Schulverein“ pa 4. Te „nemške“ šole pa, ki jih večidel posejajo — slovenski otroci, imajo nastopni okraji: Vojnik (3razrednico), Štore pri Celju (3r.), Ormož (4r.), Konjice (4r.), Vitanje (2r.), Sevnica (šulferajnska 3r.), Ljutomer (4r.), Muta (4r.), Mahenberg (4r.), Sobota (2r.), Studenci pri Mariboru (6razr.), Leitersberg-Karčevina (3r.), Pekarje (2r.), Pobrežje (6r.), Radvanje (4r.), Razvanje (2r.), Tezen (2r.), Brežice (4r.), Rogatec-Slatina (3r.), Šoštanj (šulfer. 2r.), Velenje (šulfer. 2r.), Laški trg (4r.), Hrastnik (3r.), Slov. Bistrica (2r.), Pragersko (šulfer. 2r.) in Slov. Gradec (4r.). — Vidi se, da se „Nemcem“ med Slovenci na Štajerskem ne godi kaj slabo. — Skoraj pol milijona štajerskih Slovencev pa nima niti ene meščanske šole! In kdo se briga za tisoče in tisoče Slovencev, ki so uslužbeni po raznih rudokopih in industrijalnih podjetjih na Srednjem in Gornjem Štajerskem? Živ krst ne. Ves slovenski naraščaj v teh krajih je skoraj povsem izročen narodni smrti... To dejstvo pač spet kaj jasno kaže, kako se v ljubljani naši Avstriji povsod skrbi za Nemce, kako pa za — Slovence.

Pozor! Od vseh krajev se sliši, da vsiljivi agenti ponujajo in v obilici razpečavajo neke dunajske križe in druge devocijalije, kar traja že celi dve leti. Da pa razpečajo več te robe, govore, kjer se jim zdi umestno, zdaj o neki pogoreli cerkvi, ki se s tem naročilom podpira, zdaj o sv. mašah, ki se služijo; pri tem pa povsod drugače govorijo ter tisto nesrečno cerkev predstavljajo od Dunaja do Rima, kakor jim pride na jezik. Očitno je, da se trdka na Dunaju, ki je že preplavila Spodnji Štajer s svojimi križi in prejela po povzetju že lepe tisočake (so fare, kjer je do 100 naročnikov po 15 K) vedoma ali nevedoma poslužuje nečedne reklame. Zaliob, da se dajo Sloveni kot agenti v to porabiti. Kakšna cerkvena družba sploh menda ne obstoji in je tisto, kar stoji tiskano na papirju (večinoma nemško, da ljudje še bolj nič ne zastopijo), namišljeno. Manjka tudi pravega podpisa in potrdila od kakega škofijstva. — Da bo temu enkrat konec in se ne bo več okoriščal tujec na račun našega vernega ljudstva, svetujemo vsakemu, ki si je kaj takega že naročil, sedaj se pa kesa, da sporoči celo zadevo na Dunaj enemu naših poslancev, da ta celo reč preišče in potem vložil na pristojnem mestu pritožbo zoper to trdiko. Pri nekaterih župnikih

„Živio“, odzvalo se je iz vseh grl. „Živio, tovariš Fran. Zvesti hočemo biti cesarju, zvesti pa tudi slovenski domovini. Živio!“

In v tem je zadonela pesem: „Naj čuje zemlja in nebo...“ Nekako veličastno, vendar otožno je zvenela. „In ko ločitev pride čas,“ — so se objeli, stisnili si roke. **Nekaj minut in**

Z Bogom dom, predragi kraj,
ljube moje dom...
fantje so zaukali in mahali s klobuki v slovo, voz pa je zdrčal naprej.

„Pozdravi mi še Zefiko,“ je šepnil Pavle prijatelju.

„Hvala. Piši kaj!“

Voz je drčal po cesti mimo hiš in iz praga ali okna je mahal bel robec v pozdrav in slovo. Marsikateremu dekletu pa je spolzela solza po licu, in spustila se je v jok, da vtolaži potroto srce. Fantje so vriskali, voz pa je drčal vedno dalje... dalje... in solnce je plavalo mirno po vesoljnem nebu... saj moram še danes proč, proč od tod, proč od ljube deklice.“

„Ki pa ti bo ostala zvesta, glej, da ostaneš ti!“

Ob devetih so se zbrali pred gostilno novinci, da se popeljejo na najetem vozu v Ptuj, in od tod v Celje, kjer jih potem razdele. Matere so se solzile doma, sestre plakale.

„Mladenci, dovolite mi besedo,“ zakliče Fran. Vse utihne. Fran povzdigne klopico in vzklizne: „Dra-

gi mi! Ura slovesa je napočila, grenka ura za nas vse. Vendar biti mora! Spominjajte se nas, ki ostamo doma, spominjajte se na one trenutke, na one čase, ko smo se skupno navduševali za sveto stvar, mili nam narod slovenski. Ostanite tudi v tujini zvesti svojemu slovenskemu jeziku. Ohranite verno srce domovini, svoji slovenski trobojnici. In na to dvignem svojo čašo in vam napijem ter kličem: Bog vas živi!“

Velikanska dedščina.

Pod tem naslovom smo poročali v štev. z dne 2. marca t. l., da iščejo v ribniškem kraju pravega sorodnika za nekim Markom Novak, ki je zapustil v Afriki velikansko premoženje 60 milijonov lir. C. g. Peter Skuhala nam je poslal k temu poročilu še naslednje pojasnilo:

V mojih povestih, ki so ravnokar dotiskane, pišem tudi o Vukovi babici. Ta Marko Novak je pravcati njen sin, ali pa mu je bila teta. Pri Vozličevih na Moti blizu Ljutomera ste stanovali svoj čas dve sestri vdovi: Urša Spindler in Marija Novak. Marija Novak je imela sina Marka Novaka in dve hčeri. Obe ste stanovali pri Vozliču do smrti. Urša je bila malo da ne 106 let stara. Marko Novak je rojen na Cvenu blizu Ljutomera meseca aprila 1. 1817, odšel je v Ameriko, od tam se je preselil v Afriko, kjer si je gotovo nakopal tako velikansko premoženje, pisal je pogosto domov na Vozličeve, pisal tudi, da ima toli-

ko blaga, da ne ve, kam z njim. Naslov jim je dal: „Pri zlati gori“ v Afriki. Rad bi vam kaj poslal, pa ne vem, ali ste že vsi mrtvi, da mi dobim nobenega pisma od vas. Njegova pisma so dobivali, a on ni njihovih pisem dobil nikoli. Znašiti je g. notar Högersberger pisal z nemškimi pismenkami, katerih pa tam nihče ne pozna in morajo taka pisma zavreči, kakor sem že večkrat čital pojasnila od konzulatov.

Uršo Spindler in Mico Novak so sploh imenovali „Vukovice“. Znašiti jima je bil oče Vuk. Zato pa tudi jaz pišem: „Vukove babice v neste poznali.“

Mico Novak dve hčeri ste umrli brez potomcev. Pač je bila rodbina Novak na Cvenu. Na Cvenu je ta Afrikanec rojen, znabiti s temi v sorodu. Toda ta evenska rodbina je tudi izumrla. Na njihovem mestu biva sedaj cerkveni ključar Slavič. V Stročji vasi je bival imeniten čebelar Marko Novak, brat evenskega Novaka. Tudi on je umrl brez potomcev. Na Cvenu je bila vdova Piščenk, ta si je vzela nekega Novaka za drugega moža. Ali si je ta kaj v rodu z Afrikancom? Njen sin Franc še živi na Podgradju, hči Franca pa je vdova po Rajnarju na Krapju. Tudi na Moti so Novaki.

Vozličevi, pri katerih ste mati in teta Afrikanca živeli, so ju imenovali tetice.

Na noge torej, lahko ste tudi vi kaj v rodu s 60 milijoni. Ganite se! Njegovi sorodniki morajo biti v ljubljanski župniji, in če se vas zgleda 60, boste dobili še vsi dovolj.